

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА**

Кафедра реабілітаційної медицини, фізичної терапії та спортивної медицини

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради

Протокол № 1 «22» _____ 01 2025 р

Голова вченої ради,

проректор з науково-педагогічної роботи

 Олександр ТОЛСТАНОВ

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ В АКУШЕРСТВІ ТА ГІНЕКОЛОГІЇ»**

Освітньо-професійна програма

Галузь знань

Спеціальність

Спеціалізація

Рівень вищої освіти

Обсяг дисципліни

Терапія та реабілітація

22 «Охорона здоров'я»

227 «Терапія та реабілітація»

227.01 Фізична терапія

другий (магістерський)

90 год / 3 кредити ЄКТС

Робочу програму навчальної дисципліни «**Фізична терапія в акушерстві та гінекології**» розроблено на основі освітньо-професійної програми «**Терапія та реабілітація**», підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня Магістр за спеціальністю 227 «Терапія та реабілітація» та відповідних нормативних документів.

РОЗРОБНИКИ:

Наталія ВЛАДИМИРОВА професор кафедри реабілітаційної медицини, фізичної терапії та спортивної медицини НУОЗУ імені П. Л. Шупика, доктор медичних наук, професор

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Ауріка СУХАНОВА професор кафедри акушерства, гінекології і репродуктології НУОЗУ імені П. Л. Шупика, доктор медичних наук, професор
Тамара КОВАЛЕНКО старший науковий співробітник відділення патології вагітності та пологів ДУ «ІПАГ імені академіка О. М. Лук'янової НАМН України», доцент кафедри Терапії та реабілітації НУФВС України, кандидат наук фізичного виховання

Гарант ОПШ

Наталія ВЛАДИМИРОВА професор кафедри реабілітаційної медицини, фізичної терапії та спортивної медицини НУОЗ України імені П. Л. Шупика, доктор медичних наук, професор

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни обговорена та схвалена на засіданні кафедри реабілітаційної медицини, фізичної терапії та спортивної медицини. Протокол № 20 від 19 грудня 2024 року

Завідувач кафедри професор _____ **Олександр Владимиров**

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні Вченої ради медичного факультету, протокол № 1 від 15 січня 2025 року

Голова ВРФ професор _____ **Ольга Процюк**

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри протокол " ____ " _____ 202_ № _____

Завідувач кафедри _____
(підпис) Ім'я, ПРІЗВИЩЕ, посада, вчене звання, науковий ступінь)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри протокол " ____ " _____ 202_ № _____

Завідувач кафедри _____
(підпис) Ім'я, ПРІЗВИЩЕ, посада, вчене звання, науковий ступінь)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри протокол " ____ " _____ 202_ № _____

Завідувач кафедри _____
(підпис) Ім'я, ПРІЗВИЩЕ, посада, вчене звання, науковий ступінь)

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Місце, мета та завдання навчальної дисципліни	5
3. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна	5
4. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	5
5. Програма навчальної дисципліни	6
6. Структура навчальної дисципліни	8
7. Самостійна робота	9
8. Перелік питань для підсумкового контролю	12
9. Методи навчання	13
10. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання	14
11. Рекомендований бібліографічний список	15

1. Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Фізична терапія в акушерстві та гінекології» є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми «Терапія та реабілітація», спеціальності 227 «Терапія та реабілітація». Загальний опис навчальної дисципліни подано в таблиці 1.

Таблиця 1.

Найменування показників	Опис		
1. Загальна характеристика дисципліни			
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»		
Спеціальність	227 «Терапія та реабілітація»		
Спеціалізація (за наявності)	227.1 Фізична терапія		
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень		
Мова навчання	українська		
Кількість годин	90 годин		
Кількість кредитів	3 кредити ЄКТС		
2. Характеристика навчальної дисципліни за формами навчання			
	очна денна	очна вечірня	заочна
Рік підготовки	2	-	-
Семестр	4	-	-
Лекції	18	-	-
Практичні	18	-	-
Семінарські	-	-	-
Лабораторні	-	-	-
Самостійна робота	54 годин	-	-
Вид контролю	Диф. Залік	-	-

2. Місце, мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Дисципліна спрямована на формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема здатності до аналізу медичних, соціальних та особистісних проблем на основі біопсихосоціальної моделі обмежень життєдіяльності (МКФ), розуміння складних патологічних процесів та порушень, які піддаються корекції заходами фізичної терапії.

Основні теми: вагітність, пологи та післяпологовий період - нормальні та ускладнені; дисфункції органів малого таза, хронічні тазові болі, остеопороз.

2.2. Мета дисципліни:

Формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема здатності до розуміння реабілітаційного діагнозу, принципів та характеру реабілітації, обстеження та визначення функціонального стану відповідно МКФ, підвищення рівня знань та набуття практичних навичок, які мають доказовий та науковий характер у галузі фізичної терапії з питань акушерства та гінекології.

2.3. Завданнями вивчення дисципліни є: набуття здатності здійснювати професійну діяльність фізичного терапевта, розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру, які стосуються фізичної терапії в акушерстві та гінекології. Оволодіння методами обстеження функціональних можливостей пацієнтки/клієнтки; обробки інформації; планування, прогнозування, реалізації та корекції програм фізичної терапії; профілактики екстрагенітальних захворювань, ускладнень та функціональних порушень; наукових досліджень та дискусії; доказової практики;

управління та викладання; застосування сучасних цифрових технологій.

2.4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: успішне опанування такими навчальними дисциплінами: «Нормальна анатомія людини»; «Біологічна хімія нормальна та рухової активності»; «Загальна фізіологія людини та патологічна фізіологія»; «Пропедевтика внутрішніх хвороб»; «Терапевтичні вправи»; «Преформовані фізичні чинники»; «Фізична терапія при хронічних неспецифічних захворюваннях сучасності»; «Методи обстеження у фізичній терапії», «Фізична терапія при хірургічних та онкохірургічних захворюваннях»; та є базою для вивчення подальших дисциплін, а саме: фізична та реабілітаційна медицина в клініці внутрішніх хвороб, акушерстві та гінекології, педіатрії.

3. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна

Відповідно до освітньої програми «*Терапія та реабілітація*» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (РН):

РН 06 Визначати рівень психомоторного та фізичного розвитку людини, її фізичний стан, виконувати об'єктивне обстеження пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп, зокрема при складній, прогресуючій і мультисистемній патології, використовуючи відповідний валідний інформативний інструментарій.

РН 16 Вести документацію різних аспектів фізичної терапії згідно вимог чинного законодавства.

РН 18 Ефективно використовувати наявні та залучати додаткові ресурси і технології для забезпечення якості послуг

РН 21 Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження у сфері фізичної терапії, висувати і перевіряти гіпотези, обирати методики та інструменти досліджень, аналізувати їх результати, обґрунтовувати висновки.

РН 22 Надавати долікарську допомогу при невідкладних станах.

4. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.

Навчальна дисципліна «*Фізична терапія в акушерстві та гінекології*», дозволяє набути здобувачам вищої освіти наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати автономно та у мультидисциплінарному контексті складні спеціалізовані задачі та проблеми, пов'язані з порушенням рухових та поєднаних з ними функцій, які забезпечують активність та участь особи; провадити практичну, адміністративну, наукову, інноваційну та освітню діяльність у фізичній терапії.

Фахові компетентності спеціальності (СК)

СК 02. Здатність розуміти клінічний діагноз пацієнта/ клієнта, перебіг захворювання і тактику лікування.

СК 03. Здатність безпечно та ефективно обстежувати та оцінювати осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп з обмеженнями повсякденного функціонування, із складною прогресуючою та мультисистемною патологією, визначати фізичний розвиток та фізичний стан для прийняття науково- обґрунтованих клінічних рішень.

СК 04. Здатність враховувати потреби пацієнта/клієнта, прогнозувати результати фізичної терапії, встановлювати пацієнтоорієнтовані довгострокові та короткострокові цілі, формулювати завдання, розробляти, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії, або компоненти індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії.

СК 12. Здатність надавати першу до медичну допомогу за умов надзвичайних ситуацій та військових дій, розуміти основи тактичної медицини.

5. Програма навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна структурована за модульним принципом і складається з двох (2) навчальних модулів, а саме:

– **навчального модуля № 1 «Фізична терапія в акушерстві»**, інтегрованими вимогами до модуля №1 є: застосування фізичної терапії у жінок в залежності від реабілітаційного діагнозу (МКХ+МКФ), перебігу фізіологічної чи ускладненої вагітності, принципів та характеру реабілітації; обстеження та визначення функціонального стану та інших порушень завдяки:

знанням: особливостей змін, що відбуваються в організмі під час вагітності, особливості етіології та патогенезу супутніх захворювань у період вагітності, методи оцінки фізичної терапії в акушерстві, принципів раціонального вибору тренувальних та індивідуальних занять для різних термінів вагітності, методів і принципів в залежності від етапів реабілітації.

умінням: складати індивідуальні програми фізичної терапії для вагітних різних термінів гестації; використовувати засоби фізичної терапії, володіти методиками лікувально-оздоровчої ходьби; психопрофілактики перед пологами; проводити лікувальну гімнастику; проводити дихальну гімнастику перед пологами та під час переймів; вміти складати програми для самостійних занять вдома.

– **навчального модуля № 2 «Фізична терапія в гінекології»**, інтегрованими вимогами до модуля №2 є: розуміти клінічний та реабілітаційний діагноз пацієнта/ клієнта, перебіг захворювання і тактику лікування, обстежувати жінок різних вікових,

нозологічних та професійних груп із складною прогресуючою та мультисистемною патологією за допомогою стандартизованих та нестандартизованих інструментів оцінювання, прогнозувати результати фізичної терапії, формулювати цілі, складати, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії, або компоненти індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії, проводити фізичну терапію у жінок різних вікових, нозологічних та професійних груп при складних прогресуючих та мультисистемних порушеннях, планувати та контролювати тривалість та інтенсивність терапевтичних заходів для забезпечення їх відповідності стану здоров'я, функціональним можливостям пацієнта/клієнта та цілям фізичної терапії, управляти робочими процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів у фізичній терапії, керувати роботою асистентів, помічників та волонтерів.

Кожен модуль навчальної дисципліни є логічною завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Змістовне наповнення програми навчальної дисциплін у таблиці 2.

Таблиця 2.

Код теми	Назва модулю, теми	Перелік основних питань теми
1	2	3
Модуль 1. Фізична терапія в акушерстві		
1.1.	Структура та організація роботи акушерської служби в Україні. Доказова фізична терапія (ФТ) в акушерсько-гінекологічній практиці.	Доказові види реабілітаційних втручань; Компетенції фізичного терапевта, Кваліфікаційні вимоги; Етичні та правові аспекти роботи фізичного терапевта із пацієнтом жіночої статі; МКФ в плануванні, контролі та керуванні реабілітаційними програмами в акушерстві та гінекології.
1.2.	Фізіологічні зміни в організмі матері під час вагітності. Анатомія таза. Пологові шляхи жінки. Плід, як об'єкт пологів.	Основи анатомії та фізіології органів репродуктивної системи жінок; Програми ФТ при патології тазу (вузький

		газ, косе положення тазу, скручений таз).
1.3.	Фізична терапія при вагітності, пологах та у післяпологовому періоді.	Профілактика захворювань та зміцнення здоров'я вагітних у різні терміни вагітності. Мульти-професійна співпраця, місце ФТ у команді для визначення діагнозу та оцінювання порушень, обмежень активності та можливості участі, вибору програми реабілітації.
1.4.	Фізична терапія після пологів шляхом кесарського розтину. Фізична терапія внаслідок пологової травми.	Загальні принципи реабілітації, етапність (гострий, післягострий, довготривалий); Алгоритм заходів фізичної терапії після оперативного втручання.
1.5.	Фізична терапія при екстрагенітальних захворюваннях.	Складання алгоритму програм реабілітації при: токсикозах, серцево-судинних захворюваннях, бронхо-легеневої системи, захворюванні сечостатевої системи, шлунково-кишкового тракту, гестаційному діабеті, анемії, варикозній хворобі.
1.6.	Основні фактори та методи фізичної терапії в акушерській та гінекологічній практиці.	Дозування фізичних навантажень, лікувальна дозована нордична хода, фізіологічний вплив масажу на організм жінки; кінезіотейпування, фізіотерапевтичні методи, мануальна терапія, йога.
1.7.	Медико-психологічні та соціальні аспекти реабілітації в акушерстві: дослідження рівня психологічної готовності до материнства та його впливу на протікання вагітності.	Адаптація, стрес та здоров'я. Прийоми попередження та зняття небажаного психосоматичного стресу з використанням різних прийомів і методів для підбору індивідуально прийнятих (арт-терапія, вправи для фізичного тіла, зміна поведінкових установок, символ драматичності та глибинної терапії). Методи відновлення та попередження порушень сну: фізичні, дихальні, психологічні вправи та аутотренінгові прийоми покращення якості сну. Сучасні погляди на вплив харчування та психосоматичний стан, прийом оздоровлення через усвідомлення харчування.
Модуль 2. Фізична терапія в гінекології		
2.1.	Фізична терапія при хронічних запальних захворюваннях жіночих статевих органів.	Сучасні реабілітаційні технології гострого, післягострого та довготривалого етапів реабілітації.
2.2.	Фізична терапія при гормонозалежних захворюваннях жіночих статевих органів	Сучасні реабілітаційні технології гострого, післягострого та довготривалого етапів реабілітації.
2.3.	Фізична терапія клімактеричного періоду у жінок	Алгоритм застосування заходів фізичної терапії при ранніх (метаболічний, нейровегетативний, спазматичний та артралгічний синдроми) та середньочасових (генітоуринарний

		синдром) клімактеричних розладах.
2.4.	Фізична терапія при остеопорозі	Особливості загальноклінічного та функціонального обстеження, використання лабораторних та інструментальних методів дослідження, терапевтичні вправи
2.5.	Застосування методів фізичної терапії при дисфункціях тазового дна у жінок	Реабілітація тазових м'язів: стандартизований протокол для дисфункції тазового дна
2.6.	Застосування методів фізичної терапії при хронічних тазових болях у жінок	Специфіка підбору методів ФТ при опущенні внутрішніх статевих органів та функціональному нетриманні сечі. Менеджмент сечового міхура та кишківника.
2.7.	Фізична реабілітація жінок з постмастектомічним синдромом.	Визначення особливості функціональних систем та якості життя жінок з постмастектомічним синдромом на різних етапах реабілітації. Обґрунтування засобів, методів та методичних прийомів диференційованої фізичної реабілітації жінок з постмастектомічним синдромом на різних етапах реабілітаційного процесу.

6. Структура навчальної дисципліни (навчально-тематичний план викладання дисципліни)

Код теми	Назва освітнього модулю, теми	Денна форма навчання (кількість годин)					
		Усього	лекції	семінарські	практичні	твіаційна робота	індивідуальна робота
Модуль I Фізична терапія в акушерстві							
Тема 1.1.	Структура та організація роботи акушерської служби в Україні. Доказова фізична терапія (ФТ) в акушерсько-гінекологічній практиці.	2	2	-	-	-	-
Тема 1.2.	Фізіологічні зміни в організмі матері під час вагітності. Анатомія таза. Пологові шляхи жінки. Плід, як об'єкт пологів.	4	2	-	-	2	-
Тема 1.3.	Фізична терапія при вагітності, пологах та післяпологовому періоді.	6		-	2	4	-

Тема 1.4.	Фізична терапія після пологів шляхом кесарського розтину. Фізична терапія внаслідок пологової травми.	6	-	-	2	4	-
Тема 1.5	. Фізична терапія при екстрагенітальних захворюваннях.	10	2	-	2	6	-
Тема 1.6.	Основні фактори та методи фізичної терапії в акушерській та гінекологічній практиці.	10		-	2	8	
Тема 1.7.	Медико- психологічні та соціальні аспекти реабілітації в акушерстві: дослідження рівня психологічної готовності до материнства та його впливу на протікання вагітності.	6	2	-	-	4	
	МКР№1		8	-	8	28	
Усього годин за модулем I		44					
Модуль II Фізична терапія в гінекології							
Тема 2.1.	Фізична терапія при хронічних запальних захворюваннях жіночих статевих органів.	6	2	-	2	2	
Тема 2.2.	Фізична терапія при гормонозалежних захворюваннях жіночих статевих органів	2		-	-	2	
Тема 2.3.	Фізична терапія клімактеричного періоду у жінок	4		-	-	4	
Тема 2.4.	Фізична терапія при остеопорозі	8	2	-	2	4	
Тема 2.5.	Застосування методів фізичної терапії при дисфункціях тазового дна у жінок	10	2	-	2	6	
Тема 2.6.	Застосування методів фізичної терапії при хронічних тазових болях у жінок	6	2	-	2	2	
Тема 2.7.	Фізична реабілітація жінок з постмастектомічним синдромом.	10	2	-	2	6	
	МКР№2		10		10	26	
Усього кредитів / годин за модулем II		46					

7. Самостійна робота

Код теми	Зміст самостійної роботи	Обсяг годин
		Очна (денна) форма навчання
Тема 1.3. Фізична терапія при вагітності, пологах та післяпологовому періоді.	1. Використання фізичної терапії у кожному триместрі вагітності. Організація, структури та змісту етапів фізичної терапії у післяпологовому періоді.	2
	2. Підготовка реферату та презентації з організації, структури та змісту етапів фізичної терапії у післяпологовому періоді, при нормальних пологах.	4
Тема 1.4. Фізична терапія після пологів шляхом кесарського розтину. Фізична терапія внаслідок пологової травми.	Організація, структури та змісту етапів фізичної терапії у післяпологовому періоді, при маститі, лактостазі та тріщинах сосків, після оперативного родорозродження шляхом кесарського розтину. Фізична терапія при опущеннях та пролапсах внутрішніх статевих органів у жінок різних вікових груп.	4
	2. Підготовка реферату та презентації з організації, структури та змісту етапів фізичної терапії у післяпологовому періоді, при маститі, лактостазі та тріщинах сосків, після оперативного родорозродження шляхом кесарського розтину.	4
Тема 1.5. Фізична терапія при екстрагенітальних захворюваннях.	1. Визначення, етіологія, епідеміологія, клінічні прояви, принципи функціонального дослідження та фізична терапія при екстрагенітальних захворюваннях. Принципи відновного лікування супутніх захворювань у вагітних.	6
	2. Підготовка реферату та презентації з принципів реабілітації екстрагенітальних захворювань у вагітних.	8

<p>Тема 2.1. Фізична терапія при хронічних запальних захворюваннях жіночих статевих органів.</p>	<p>1.Визначення, етіологія, епідеміологія, клінічні прояви, принципи фізіотерапевтичного дослідження та фізична терапія при хронічних запальних захворюваннях статевих органів. 2. Підготовка реферату та презентації з теми.</p>	<p>2</p>
<p>Тема 2.3. Фізична терапія клімактеричного періоду у жінок</p>	<p>1. Визначення, етіологія, епідеміологія, клінічні прояви, принципи фізіотерапевтичного дослідження та фізична терапія при метаболічному, нейровегетативному, спазматичному, артралгічному синдромах та генітоуринарному синдромах. 2. Підготовка реферату та презентації з фізичної терапії при метаболічному, нейровегетативному, спазматичному, артралгічному та генітоуринарному синдромах.</p>	<p>2</p>
<p>Тема 2.4. Фізична терапія при остеопорозі</p>	<p>1.Визначення, етіологія, епідеміологія, клінічні прояви, принципи функціонального дослідження та фізична терапія при остеопорозі. 2. Підготовка реферату та презентації фізична терапія при остеопорозі.</p>	<p>4</p>
<p>Тема 2.5. Застосування методів фізичної терапії при дисфункціях тазового дна у жінок</p>	<p>1.Визначення, етіологія, епідеміологія, клінічні прояви, принципи функціонального дослідження та фізична терапія при дисфункціях тазового дна у жінок. 2. Підготовка реферату та презентації фізична терапія при дисфункціях тазового дна у жінок.</p>	<p>6</p>
<p>Тема 2.6. Застосування методів фізичної терапії при хронічних тазових болях у жінок</p>	<p>1.Визначення, етіологія, епідеміологія, клінічні прояви, принципи функціонального дослідження та фізична терапія при хронічних тазових болях у жінок. 2. Підготовка реферату та презентації фізична терапія при хронічних тазових болях у жінок.</p>	<p>2</p>
<p>Тема 2.7. Фізична реабілітація жінок з постмастектомічним синдромом.</p>	<p>1. Визначення, етіологія, епідеміологія, клінічні прояви, принципи функціонального дослідження та фізична терапія при постмастектомічному синдромі.</p>	<p>4</p>

	2. Підготовка реферату та презентації фізична терапія при постмастектомічному синдромі.	6
Всього годин:		54

Самостійна робота передбачає виконання індивідуальних проєктів з дотриманням норм академічної доброчесності:

1. Формування бібліографічного списку використаних джерел за ДСТУ за наданою темою (модуль 1);
2. Підготовка анотації дослідження з вказуванням всіх категорій та методів за запропонованою темою (модуль).

8. Перелік питань для підсумкового контролю

Модуль 1

1. Анатомічні структури жіночих статевих органів.
2. Поняття про фізіологічні зміни, що відбуваються в організмі жінки під час вагітності.
3. Пологові шляхи жінки. Плід, як об'єкт пологів.
4. Поняття -пологова травма.
5. Загальні принципи застосування фізичної терапії в акушерстві. Алгоритм заходів фізичної терапії в різні терміни гестації.
6. Загальні принципи застосування фізичної терапії при акушерських ускладненнях: організація, структура та зміст етапів фізичної терапії при акушерських ускладненнях.
7. Мультидисциплінарний підхід на різних етапах реабілітації вагітних. Роль фізичного терапевта у команді.
8. Загальні протипоказання та обмеження щодо виконання фізичних вправ при ускладненій вагітності.
9. Загальні принципи застосування засобів фізичної терапії при екстрагенітальних захворюваннях: серцево-судинній, дихальній системах.
10. Загальні принципи застосування засобів фізичної терапії при екстрагенітальних захворюваннях: нирок, шлунково-кишкового тракту, цукровому діабеті.
11. Загальні принципи застосування заходів фізичної терапії при екстрагенітальних захворюваннях: анемії, варикозній хворобі. Алгоритм заходів фізичної терапії при екстрагенітальних захворюваннях.
12. Загальні принципи застосування фізичної терапії у післяпологовому періоді.
13. Застосування засобів фізичної терапії при маститі, лактостазі та тріщинах сосків.
14. Загальні принципи застосування фізичної терапії після оперативного родорозродження шляхом кесарського розтину: етапність і зміст реабілітаційних заходів при больовому синдромі внаслідок оперативного родорозродження. Алгоритм заходів фізичної терапії.
15. Мануальна м'язовоскелетна діагностика соматичних дисфункцій попереково-крижового відділу хребта та тазу.
16. Реабілітаційні втручання: застосування фітболу в практиці фізичного терапевта.
17. Реабілітаційні втручання: застосування йоги в практиці фізичного терапевта.
18. Загальні принципи застосування масажу у вагітних. Види масажу.
19. Лікувальна дозована нордична ходьба у вагітних.
20. Психологічна підготовка вагітних до материнства.

Модуль 2

1. Загальні принципи застосування фізичної терапії при неправильних положеннях матки. Алгоритм заходів фізичної терапії при неправильних положеннях матки.
2. Анатомічні аномалії органів малого тазу. Алгоритм заходів фізичної терапії при аномаліях малого тазу.
3. Засоби фізичної терапії при розладах менструального циклу.

4. Фізична терапія при гормонозалежних захворюваннях жіночих статевих органів.
5. Загальні принципи застосування заходів фізичної терапії при безплідді.
5. Фізична терапія клімактеричного періоду у жінок
6. Фізична терапія при хронічних запальних захворюваннях жіночих статевих органів.

Алгоритм заходів фізичної терапії при хронічних запальних захворюваннях статевих органів.

7. Специфіка підбору заходів фізичної терапії та ерготерапії при опущенні внутрішніх статевих органів та функціональному нетриманні сечі.
8. Причини виникнення та ступені опущення статевих органів. Принципи реабілітації.
9. Застосування методів фізичної терапії при дисфункціях тазового дна у жінок
10. Застосування методів фізичної терапії при хронічних тазових болях у жінок
11. Фізична терапія при остеопорозі
12. Основні засоби системної біорегуляційної корекції в акушерстві та гінекології
13. Психологічні та соціальні аспекти реабілітації в акушерстві та гінекології Прийоми попередження та зняття небажаного психосоматичного стресу.
14. Реабілітаційний менеджмент при онкологічних захворюваннях у жінок: реабілітаційне обстеження, реабілітаційний діагноз та програма реабілітації хворих на рак молочної залози.
15. Реабілітаційна програма лімфатичного набряку верхньої кінцівки після мастектомії.
16. Реабілітаційні втручання: застосування кінезіотейпування в практиці фізичного терапевта.
17. Краніосакральна терапія
18. Сучасна фізіотерапія в гінекології
19. Санологічні аспекти нутріціології в реабілітації жінок.

10. Методи навчання

Для активізації процесу навчання здобувачів освіти в ході вивчення дисципліни застосовуються такі навчальні технології та засоби:

✓ *на лекціях* чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага здобувачів освіти на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; здобувачі освіти заохочуються до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо;

✓ *на семінарських заняттях* обговорюються основні проблеми теми; проводяться дискусії, спрямовані на поглиблення, розширення, деталізацію і закріплення теоретичного матеріалу, які сприяють активізації пізнавальної

діяльності здобувачів освіти, формуванню самостійності суджень, умінню відстоювати власні думки, аргументувати їх на основі наукових фактів та сприяють оволодінню фундаментальними знаннями, допомагають розвивати логічне мислення, формувати переконання, оволодівати культурою толерантності.

✓ *на практичних заняттях* запроваджуються різні навчальні технології: обговорення проблем, дискусії; вирішення ситуаційних вправ; розв'язання проблемних питань; лабораторні роботи; виконання дослідів; метод проєктів (проєктування); мозковий штурм; кейс-методи; презентації; аналіз конкретної ситуації; робота в малих групах; рольові та ділові ігри; банки візуального супроводження; письмовий контроль знань; індивідуальне та групове опитування; перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо.

Обов'язковими елементами активізації навчальної роботи здобувачів освіти є чіткий контроль відвідування здобувачами освіти занять, заохочення навчальної активності, справедлива диференціація оцінок.

10. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів навчання здобувачів в НУОЗ України імені П. Л. Шупика

проводиться з використанням рейтингової системи (далі - ЄКТС), в основу якої покладено поопераційний контроль і накопичення рейтингових балів за різнобічну навчально-пізнавальну діяльність здобувачів у процесі навчання.

Методи оцінювання на поточному/періодичному контролі: усне опитування, модульні контрольні письмові роботи, оцінювання виконання індивідуальних завдань, оцінювання розв'язання розрахункових задач, захист результатів практичних, лабораторних робіт, оцінювання доповідей, оцінювання активності на занятті, тестування (бланкове або комп'ютерне), оцінювання есе, оцінювання виконання практичних навичок, захист історії хвороби.

Методи оцінювання на підсумковому контролі: диференційований залік.

Приклад шкали оцінювання

Поточний контроль												Підсум- ковий контроль	Сума
120												80	200
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3					
T1	T2	T3	МКР№1	T5	T6	T7	МКР№2	T9	T10	T11	T12		
15	15	15	15	15	15	15	15	-	-	-	-	-	

Розмір шкали ЄКТС із навчальної дисципліни для спеціальностей галузі знань 22 Охорона здоров'я дорівнює 200 балам (на підставі листа МОЗ № 0804-47/10395 від 15.04.2014), а мінімальна позитивна оцінка починається зі 111 балів; для спеціальностей інших галузей знань – дорівнює 100 балам, а мінімальна позитивна оцінка починається з 61 балу.

Для занесення балів оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти у відомість обліку успішності та індивідуальний план здобувача вищої освіти використовується таблиця співвідношення між здобутими результатами успішності здобувача та ECTS оцінками

Оцінка ECTS	Оцінка у національній шкалі	Сума балів	
		ECTS	Галузь знань 22 Охорона здоров'я
	Диф.залік	100 балів	200 балів
A (відмінно)	відмінно	90 - 100	170 – 200
B (дуже добре)	добре	82 - 89	155 – 169
C (добре)		75 - 81	140 – 154
D (задовільно)	задовільно	68 - 74	125 – 139
E (достатньо)		61 - 67	111 – 124
FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	незадовільно	35 - 60	60 – 110
F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням		0 - 34	0 – 59

12. Рекомендований бібліографічний список

12.1. Нормативно-правові акти

1. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від «01» червня 2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства

освіти і науки України від «21» грудня 2017 р. № 1648). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/rekomendatsii-1648.pdf> (дата звернення 05.07.2023).

2. TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів. URL: <http://www.unideusto.org/tuningeu/> (дата звернення 18.07.2023).

3. Національний глосарій 2014. URL: http://ihed.org.ua/images/biblioteka/glossariy_Visha_osvita_2014_tempus-office.pdf (дата звернення 19.05.2023).

12.2. Основна література

1. Альянс Європейських органів Фізичної та Реабілітаційної Медицини. Біла Книга з Фізичної та Реабілітаційної Медицини (ФРМ) в Європі. Український журнал фізичної та реабілітаційної медицини. 2018; 2(2) дод. С.5-206

2. Акушерство (під ред. акад. Гриценка В.І.) — Харків: Основа, 2000 р.

3. Бунятян ОО, Орлик ТВ. Хронічні тазові болі в жінок: клініко-діагностичний підхід у практиці ортопеда-вертебролога. Слово про здоров'я [Інтернет]. 2019 березень 10 [цитовано 2021 лютий 5]; 21. Доступно на: <https://ozdorovie.com.ua/hronichni-tazovi-boli-v-zhinok-kliniko-diagnostychnyj-pidhid-u-praktyczni-ortopeda-vertebrologa/#acceptLicense>

4. Бакалюк Т. Г. Застосування міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я в реабілітаційній практиці / Т. Г. Бакалюк, Г. О. Стельмах, Н. Р. Макачук // Здобутки клінічної та експериментальної медицини. – 2019. – № 3. – С. 166–169.

5. Владимиров О.А., Владимірова Н.І., Губенко В.П., Гурбич О.А., Зачатко Т.М., Козьявкін В.І., Копчак С.К., Самосюк І.З., Ткаліна А.В., Федоров С.М., Чудна Р.В., Андріяшек Ю.І., Фізіотерапія: підручник рекомендовано МОН України К.: Формат, 2013. – 432 с.

6. Владимірова Н., Губенко В., Куртян Т., Ткаліна А., Федоров С., Чумак Ю. «Дистанційна програма реабілітації при дисфункції тазових органів у жінок» - «Український медичний часопис», № 4 , 2023. ст.106-111. УДК 618.14- 007.42+615.825, DOI: 10.32471/umj/1680-051.156.243723;

7. Запорожан В.М. Акушерська патологія: Атлас: Навч. посібник/ 2. В.М.Запорожан, В.П.Міщенко.- Одеса: Одеський медуніверситет, 2005.- 292 с.

8. Жук С. І. Етіопатогенетичний підхід до консервативного лікування варикозного розширення вен малого таза у жінок // С. І. Жук, А. М. Григоренко, А. О. Шляхтіна // Здоров'я жінки. – 2016. – № 5 (111). – С. 52– 57.

9. Класифікація нетримання сечі у жінок / В. І. Горовий, О. М. Капшук, О. І. Яцина [та ін.] // Медичні аспекти здоров'я жінки. – 2017. – № 6. – С. 42–44.

10. Костев Ф. І. Поширеність розладів сечовипускання серед жіночого населення України, їх соціальний вектор / Ф. І. Костев, Н. О. Сайдакова, О. І. Яцина // Досягнення біології та медицини. – 2018. – № 1 (31). – С. 29– 34.

10. Костюк І. Ю. Нетримання сечі у жінок репродуктивного віку: огляд літератури / І. Ю. Костюк, Г. В. Чайка // Вісник Вінницького національного медичного університету. – 2017. – № 1. – С. 342–346.

11. Петрос П. Жіноче тазове дно. Функції, дисфункції та їх лікування в співвідношенні з Інтегральною теорією; пер. з англ. під ред. докт. мед. наук Д.Д. Шкарпупи. 3 вид. М.: МЕДпресс-інформ, 2020. 400 с.

12. Розробка комплексів фізичної реабілітації та оцінка їх ефективності в постменопаузальних жінок з остеопорозом залежно від віку та кількості вертебральних переломів Автори: Григор'єва Н.В., Поворознюк В.В., Рибіна О.С. ДУ «Інститут геронтології імені Д.Ф. Чеботарьова НАМН України», Український науково-медичний центр проблем остеопорозу, м. Київ, Україна Рубрики: Ревматологія, Травматологія і ортопедія

13. Григор'єва Н.В., Коваленко В.М., Корж М.О., Татарчук Т.Ф., Дедух Н.В. «Рекомендації щодо діагностики, профілактики та лікування постменопаузального остеопорозу-«Біль. Суглоби. Хребет», Vol.13 №3,2023 УДК 618.173:616.71, DOI: <https://doi.org/10.22141/pjs.13.3.2023.378>

14. Шеннон М.Б., Мюллер Е.Р. Тазовий біль, пов'язаний з гінекологічною етіологією. Розлади тазового дна 2021 (стор. 879-889). Спрінгер, Чам.

15. Reiner CS, Schawkat K. Динамічна магнітно-резонансна томографія патологій тазового дна. Розлади тазового дна 2021 (стор. 653-660).
16. Бедретдінова Д., Фрітел Х., Зінс М., Рінга В. Вплив нетримання сечі на якість життя, пов'язану зі здоров'ям: чи однакове воно у чоловіків і жінок?. Урологія. 2016 1 травня; 91: 83-9.
17. Jantos M. Міофасціальний погляд на хронічний урогенітальний біль у жінок. In Pelvic Floor Disorders 2021 (стор. 923-943). Спрінгер, Чам. Посилання
18. Месселінк Б, Бенсон Т, Бергманс Б, Бо К, Коркос Дж, Фаулер С, Лейкок Дж, Лім П.Х., ван Лунсен Р., Ніжехолт Г.А. Стандартизація термінології функції та дисфункції м'язів тазового дна: звіт групи клінічної оцінки тазового дна Міжнародного товариства з питань нетримання сечі. Нейроурологія та уродинаміка. 1 січня 2005 р.; 24 (4): 374.
19. Теодорсен Н.М., Странд Л.І., Бо К. Вплив скорочення м'язів тазового дна та поперечного м'яза живота на відстань між прямими м'язами у жінок після пологів: перехресне експериментальне дослідження. фізіотерапія. 1 вересня 2019 р.; 105 (3): 315-20
20. Pelvic muscle rehabilitation: a standardized protocol for pelvic floor dysfunction / R. Pedraza, J. Nieto, S. Ibarra, E. M. Haas // Adv. Urol. – 2014. – No. 2014. – P. 436–487. DOI 10.1155/2014/487436. Epub 2014 Jun 11
21. Madjunkov M. A comprehensive review of the impact of COVID-19 on human reproductive biology, assisted reproduction care and pregnancy: a Canadian perspective / M. Madjunkov, M. Dviri, &
22. C. Librach // J Ovarian Res. – 2020. – Vol. 140 (13). – Access mode : <https://doi.org/10.1186/s13048-020-00737-1>.
23. Prone positioning for pregnant women with hypoxemia due to coronavirus disease 2019 (COVID-19) / M. C. Tolcher, J. R. McKinney, C. S. Eppes [et al.] // Obstet. Gynecol. – 2020. – Vol. 136 (2). – P. 259- 261. DOI:10.1097/AOG.0000000000004012.
24. Stuessen B, Uden A, Vleeming A. A radiostereometric analysis of movements of the sacroiliac joints during the standing hip flexion test. Spine [Internet]. 2000;25(3):364-8. Available from: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/10703111/> doi:10.1097/00007632-200002010-00018
25. International Osteoporosis Foundation. About Osteoporosis. Available from: <https://www.osteoporosis.foundation/health-professionals/about-osteoporosis>. Accessed: 2023 Aug 25.

Додаткова література

1. Eva UF, Gun W, Preben K. Prevalence of urinary and fecal incontinence and symptoms of genital prolapse in women. Acta Obstet Gynecol Scand [Internet]. 2003 Mar;82(3):280-6. Available at: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/12694126/> doi: 10.1034/j.1600-0412.2003.00103.x
2. Grimes WR, Stratton M. Pelvic Floor Dysfunction. StatPearls. Treasure Island [Internet]. June 28, 2020. Available from: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32644672/>
3. MacLennan AH, Taylor AW, Wilson DH, Wilson D. The prevalence of pelvic floor disorders and their relationship to gender, age, parity and mode of delivery. BJOG. [Internet] 2000;107(12):1460-1470. Available from: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/11192101/> doi:10.1111/j.1471-0528.2000.tb11669.xh

Інформаційні ресурси

1. Національна наукова медична бібліотека України <http://library.gov.ua/>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>

Перегляд (актуалізація) робочої програми навчальної дисципліни здійснюється не рідше одного разу за навчальний рік. Перегляд (актуалізація) робочої програми навчальної дисципліни здійснюється перед початком навчального року із обов'язковим зазначенням у протоколі засідання кафедри.